

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Наявність певної кількості грошових засобів є неодмінною умовою започаткування та функціонування будь-якого бізнесу. У ході здійснення виробничої діяльності капітал постійно здійснює кругообіг: грошова форма – виробнича – товарна – грошова, а отже, постійно відбуваються операції з витрачання та надходження грошових коштів. Операції, пов'язані з інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства, також зводяться до неодноразово здійснюваних грошових платежів і надходжень.

Від того, наскільки узгоджені між собою за обсягом і часом види грошових потоків значною мірою залежить фінансова стійкість та поступальний характер економічного розвитку підприємства.

Грошовий потік – це надходження і вибуття грошових коштів та їх еквівалентів в результаті господарської діяльності підприємства. У загальному вигляді під грошовим потоком розуміється різниця між коштами, що надійшли, і сплаченими.

На підприємстві можливе виникнення трьох фінансових ситуацій, кожна з яких пов'язана з наявністю чи відсутністю грошових коштів:

- виплати перевищують надходження грошей до підприємства за певний період. У цьому випадку виникає дефіцит коштів, усунення якого вимагає залучення додаткових фінансових ресурсів, що також пов'язано з витратами;
- надходження грошових коштів перевищують виплати, що може призвести до надлишкової ліквідності. Вільна готівка – це неприбутковий актив, тому вона може використовуватися для одержання додаткового доходу, що вимагає здійснення фінансових заходів щодо розміщення таких коштів;
- збалансованість потоків платежів забезпечує стан фінансової рівноваги (ліквідності), який гарантує функціонування підприємства в короткостроковому і довгостроковому періодах та задовольняє фінансові потреби зацікавлених у підприємстві груп осіб.

Для забезпечення ефективного цілеспрямованого аналізу грошових потоків вони вимагають визначеної класифікації. В економічній літературі наводиться класифікація за різними ознаками. На наш

погляд, найбільш повна класифікація грошових потоків запропонована І.А. Бланком (рис. 1.)

Ефективність управління грошовими потоками полягає в тому, що:

- грошові потоки допомагають забезпечити ритмічність операційної діяльності.
- при раціональному управлінні грошовими потоками зменшується потреба залучення капіталу, прискорюється оборотність оборотних коштів;
- активні форми управління грошовими потоками забезпечують підвищення прибутковості операцій, пов'язаних з рухом грошових коштів, а також зниження ризику неплатоспроможності підприємства;
- розвиток підприємства і його фінансова стійкість залежать від того, наскільки синхронізовані між собою в обсягах і часі грошові потоки.

Потрібно зазначити, що в практичній діяльності підприємства можлива поява нових видів надходжень і виплат. У цьому випадку необхідно приймати індивідуальні рішення, керуючись при цьому стандартами бухгалтерського обліку України.

В процесі управління грошовими потоками необхідно:

- забезпечити приплив коштів у будь-який момент часу;
- забезпечити мінімізацію коштів на розрахункових розрахунках і в касі;
- добиватися оптимального співвідношення між коштами і короткостроковими фінансовими вкладеннями, з метою одержання підприємством максимального ефекту.

Важлива роль у прийнятті ефективних управлінських рішень щодо грошових потоків належить їх аналізу. Мета аналізу грошових потоків – оцінити здатність підприємства отримувати грошові кошти у визначених обсягах і в установлених строках, необхідних для здійснення запланованих витрат. Аналіз руху коштів полягає насамперед у розрахунку сум надходжень та витрат за окремими видами діяльності, визначенні загального залишку коштів на підприємстві за звітний період, порівнянні показників звітного періоду з попереднім, виявленні причин зменшення надходжень і збільшення витрат.

Аналіз руху коштів у розрізі окремих видів діяльності підприємства дає можливість оцінити, з яких джерел надійшли ці кошти, які напрями їх використання, чи вистачає власних оборотних коштів підприємства для інвестиційної діяльності, визначити спроможність підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями,

а також чи вистачить одержаного прибутку для забезпечення поточної діяльності підприємства [4].

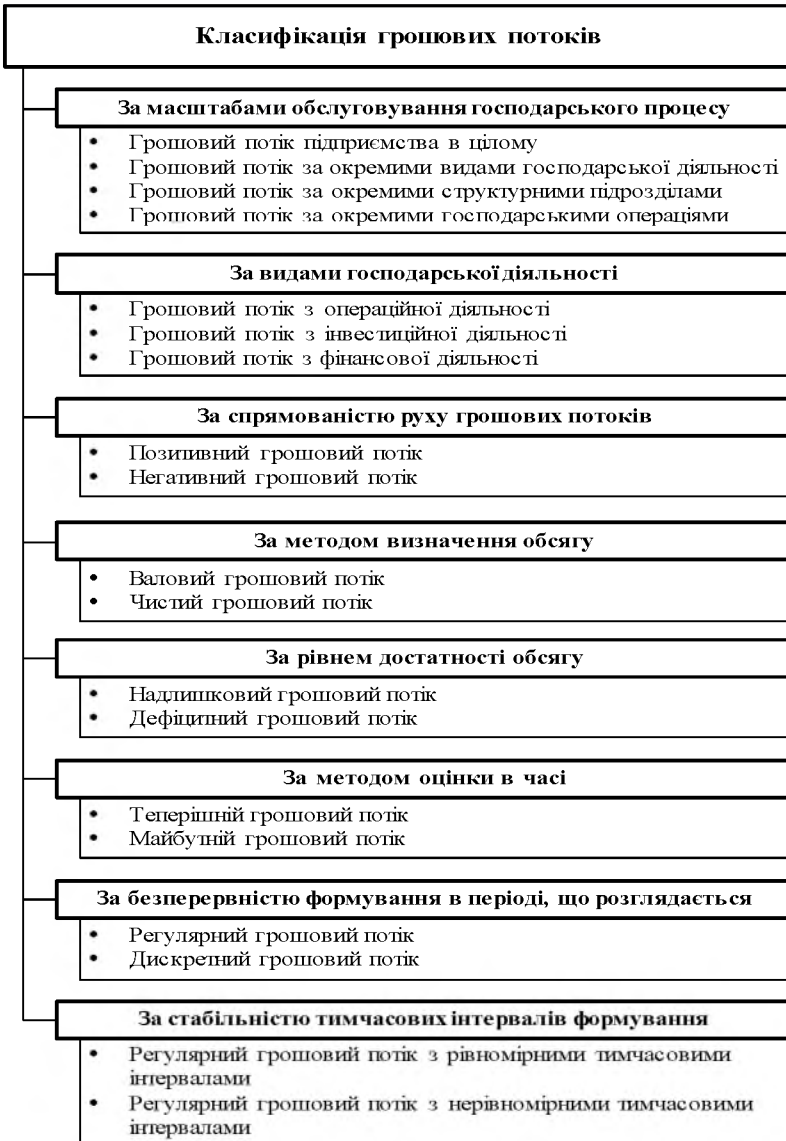

Рис.1. Класифікація грошових потоків підприємства за основними ознаками [1]

Дефіцит чистого грошового потоку є розповсюдженим явищем в економіці України. Ліквідація дефіциту грошових коштів є важливим завданням у діяльності суб'єкта господарювання та ґрунтується на ефективному й повному аналізі грошових потоків.

Література:

1. Адамик Б.П. Методологічне обґрунтування державного регулювання банківської діяльності. – 2010. – № 4. – С. 28–38
2. Адамик О.В. Управлінські інформаційні системи в аналізі і аудиті: Навчальний посібник. – Тернопіль: ТАЙП, 2005
3. Бланк І.А., Ситник Г.В. Управління фінансами підприємств : [підручник] / І.А. Бланк, Г.В. Ситник. – к. : КНТЕУ, 2006. – 780 с.
4. Дерій В. А. Економічний аналіз: теорія і практика // Проблеми і перспективи розвитку статистики, аудиту та економічного аналізу: моногр. / В. А. Дерій, М. Т. Щирба, І. В. Будник Л.А., Загородна, Я. І. Костецький, З.Б.Литвин, В.М.Серединська, Р. В. Ціщик, Л. П. Матійчук та ін.; за ред. д.е.н., проф. В. А. Дерія. – Тернопіль: Крок, 2016. – С. 222 – 238. – Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/handle/316497/13523>
5. Литвин З.Б. Теорія економічного аналізу: Методичні поради і завдання з дисципліни, для студентів напрямку підготовки «Менеджмент» 6.030601 усіх форм навчання. – Тернопіль.: Економічна думка, 2010. – 224 с.
6. Надточій С.І. Аналіз грошових потоків підприємства / С.І. Надточій // Формування ринкових відносин в Україні. – 2011. – № 8. – С. 82–85
7. Панасюк В.М., Підлужна Н.М. Формування інформаційно-аналітичної бази підприємства // Проблеми економіки України. – 2006. – С. 79–83